

Miljø- og Fødevareministeriet
Departementet

Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg

Den 6. april 2020
Sagsnummer: 2020-646

./.

Vedlagt fremsendes til udvalgets orientering samlenotat om Kommissionens forslag til tilpasninger af den Europæiske Hav- og Fiskerifond for afbødning af konsekvenserne af COVID-19.

Med venlig hilsen

Jesper Wulff Pedersen

SAMLENOTAT
om forslag til tilpasninger af den Europæiske Hav- og Fiskerifond for
afbødning af konsekvenserne af COVID-19

1. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EU) nr. 1379/2013 og forordning (EU) nr. 508/2014 for så vidt angår særlige foranstaltninger til afbødning af konsekvenserne af COVID-19-udbruddet for fiskeri- og akvakultursektoren
– *Sagen ventes vedtaget snarest i Rådet*
KOM (2020) 142

NOTAT

om forslag til tilpasninger af den Europæiske Hav- og Fiskerifond for afbødning af konsekvenserne af COVID-19

1. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EU) nr. 1379/2013 og forordning (EU) nr. 508/2014 for så vidt angår særlige foranstaltninger til afbødning af konsekvenserne af COVID-19-udbruddet for fiskeri- og akvakultursektoren KOM (2020) 142

Resumé

Kommissionen har som en del af indsatsen for at afbøde konsekvenserne af COVID-19 foreslået en række ændringer til forordningen om Den Europæiske Hav- og Fiskerifond (EHFF) og forordningen om den fælles markedsordning for fiskevarer og akvakulturprodukter. Forslaget lægger blandt andet op til, at medlemsstaterne ved omprioriteringer af eksisterende midler skal kunne støtte midlertidig oplægning af fiskerfartøjer, midlertidig suspension eller reduktion af akvakulturproduktion som følge af COVID-19 krisen, ligesom det også skal være muligt at støtte oplagring af fiskeriprodukter. Forslaget forventes ikke i sig selv at påvirke beskyttelsesniveauet af miljøet i Danmark.

Baggrund

Kommissionen har den 2. april 2020 ved KOM (2020) 142 fremsat forslag om Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EU) nr. 1379/2013 og forordning (EU) nr. 508/2014 for så vidt angår særlige foranstaltninger til afbødning af konsekvenserne af COVID-19-udbruddet for fiskeri- og akvakultursektoren.

Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 43, stk. 2, og vil skulle behandles efter proceduren for den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294.

Forslaget forventes snarest vedtaget i Rådet.

Formål og indhold

Den Europæiske Hav- og Fiskerifond (forordning 508/2014)

Der gives øget fleksibilitet i gennemførelsen af de nationale programmer og nye muligheder for støtte til at kunne adressere COVID-19 krisens konsekvenser i fiskeri- og akvakultursektoren ved omprioriteringer af eksisterende midler. Forslaget skal ses i forlængelse af ændring til Den Europæiske Hav- og Fiskerifond, der blev vedtaget som del af en større pakke den 30. marts 2020 (forordning 2020/460).

Forslaget omfatter tre udvidelser i fondens anvendelsesområde:

- 1) Støtte til midlertidig oplægning af fiskerfartøjer forårsaget af COVID-19 krisen i en periode mellem 1. februar 2020 og 31. december 2020. Den generelle maksimumperiode for støtte til midlertidig oplægning på 6 måneder gælder ikke i tilfælde af oplægning som følge af COVID-19. Midlertidig oplægning udvides til også at omfatte fartøjer, der fisker i søer og floder ("indlandsfiskeri"). Den maksimale EU-medfinansieringssats øges fra 50 % til 75 % til denne foranstaltning.
- 2) Støtte til akvakulturopdrættere for midlertidig suspension eller reduktion af produktion forårsaget af COVID-19 krisen i en periode mellem 1. februar 2020 og 31. december 2020.
- 3) Støtte til producentorganisationer og sammenslutning af producentorganisationer til oplagring af fiskeri og akvakulturprodukter i overensstemmelse med den fælles markedsordning for fiskevarer og akvakulturprodukter. Denne støttemulighed var tidligere blevet udfaset pr. 31. december 2018.

Mængden, der er berettiget til støtte til oplagring, øges fra 15 % til maksimalt 25 % af de årlige mængder af det berørte produkt, som er sat til salg af producentorganisationen.

Det foreslås, at disse tiltag skal være berettigede til støtte fra 1. februar 2020 og indtil udgangen af 2020.

Endvidere foreslås det, at loftet for støtte til producentorganisationers produktions- og afsætningsplaner, hæves fra maksimalt 3 % til maksimalt 12 % af den gennemsnitlige årlige værdi af produktionen som afsættes af producentorganisationen. Medlemsstater må, efter godkendelsen af produktions- og afsætningsplanen, yde forskud til producentorganisationer på op til 100 % af den finansielle støtte.

Derudover omfatter forslaget en øget fleksibilitet i anvendelse af midler inden for et nationalt program:

- a) En fjernelse af øremærkning af budgetmidler til bestemt anvendelse med undtagelse af øremærkningen af midler afsat til dataindsamling og fiskerikontrol og midler til merudgifter i den yderste periferi¹. Der gives mulighed for flytning af midler fra en foranstaltning, der er fuldt EU-finansieret (oplagring) til andre foranstaltninger, der kræver minimum 25 % national medfinansiering.
- b) Justering i den forenkede procedure for ændring af de nationale programmer i de tilfælde, hvor de omfatter de specifikke foranstaltninger, der adresserer COVID-19 og flytning af finansielle midler hertil. Ved forenklet procedure vil en programændring kunne opnå godkendelse fra Kommissionen inden for en frist på kun 25 dage, hvis medlemsstaten har fremlagt alle de nødvendige oplysninger.

Den fælles markedsordning for fiskeri og akvakulturprodukter (forordning 1379/2013)

Kommissionens forslag omfatter desuden en række ændringer af den fælles markedsordning for fiskeri og akvakulturprodukter. Det betyder, at medlemsstaterne får:

- i. Mulighed for, at akvakulturproducentorganisationer kan oplagre akvakulturprodukter, som ikke er levende.
- ii. Mulighed for oplagring selvom medlemsstaten ikke på forhånd har fastlagt og offentliggjort udløsningspriser.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentets udtalelse foreligger endnu ikke. Forslaget behandles i Europa-Parlamentets Fiskeriudvalg, der er det ledende udvalg. Europa-Parlamentet forventes at vedtage forslaget den 16. april 2020.

Nærhedsprincippet

Forslaget er et led i gennemførelsen af den fælles fiskeripolitik, hvorfor nærhedsprincippet er tilgodeset.

Gældende dansk ret

Administration af tilskud reguleres i dag i Lov om Hav- og Fiskerifonden jf. Lovbekendtgørelse nr. 19 af 4. januar 2017.

¹ Regionerne Guyana, Guadeloupe, Mayotte, Réunion, Azorerne, Madeira og De Kanariske øer.

Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Forslaget forventes ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser for Lov om Hav- og Fiskerifonden. Forslaget vurderes at ville kunne have lovgivningsmæssige konsekvenser i form af bekendtgørelser om udmøntning af en tilskudsordning i det tilfælde, at der fra dansk side træffes beslutning om at tage de nye muligheder i anvendelse i Danmark.

Det bemærkes, at udmøntningen af midlerne fra den Europæiske Hav- og Fiskerifond i Danmark sker på grundlag af et program for indsatsen og en politisk aftale om udmøntningen. Det er frivilligt for medlemsstaterne, om de vil anvende ændringen.

Statsfinansielle konsekvenser

Forslaget har ikke i sig selv konsekvenser for EU-budgettet eller statens finanser. Der er ikke med forslaget afsat yderligere midler i EU-budgettet, og foranstaltningerne vil skulle gennemføres ved omprioritering inden for de enkelte medlemsstaters nationale programmer.

Forslaget giver øget fleksibilitet og mulighed for at genaktivere en indsats til oplagring af fiskevarer, der var udfaset pr. 31. december 2018, som ikke kræver national offentlig medfinansiering. Derudover hæver forslaget den maksimale EU-finansiering til midlertidig oplægning fra 50 til 75 %. Afhængig af medlemsstaternes implementering vil forslaget således kunne medføre en begrænset stigning i betalingsniveauet for EU's budget i 2020, der medfører øgede statsfinansielle konsekvenser via EU's budget, svarende til den danske finansieringsandel på ca. 2 %. Kommissionen anfører dog, at man ikke forudser en stigning i betalinger, da nye aktiviteter forventes at erstatte ikke-gennemførte aktiviteter.

Erhvervsøkonomiske konsekvenser

Forslaget har i sig selv ikke erhvervsøkonomiske konsekvenser, men afhængig af en eventuel udmøntning i det danske program kan forslaget have erhvervsøkonomiske konsekvenser i form af muligheder for tilskud.

Beskyttelsesniveau

Forslaget forventes ikke i sig selv at påvirke beskyttelsesniveauet i Danmark. En ændring af beskyttelsesniveauet afhænger af en eventuel omprioritering af midler.

Høring

Sagen har været i høring i § 5-udvalget (fiskeri) og der er indkommet følgende høringssvar:

Danmarks Fiskeriforening Producent Organisation (DFPO) og Danmarks Pelagiske Producentorganisation (DPPO) har i et fælles høringssvar anført, at situationen vedrørende COVID-19 er dybt alvorlig. Det vigende verdensmarked for fiskeriprodukter sætter dybe spor i fiskeriet og presser økonomien i fiskeriet til det yderste. Det pres kan ifølge organisationerne blive så stort, at danske erhvervsfolkere må give op og permanent indstille fiskeriet. Det betyder et tab af arbejdspladser og vigtige eksportkroner. Derfor er ethvert tiltag, der kan hjælpe dansk fiskeri gennem den aktuelle folkesundhedskrise velkomment. Både af hensyn til den enkelte fisker, men også af hensynet til Danmarks økonomi og de områder i Danmark, hvor det er afgørende, at fiskeriet bidrager til beskæftigelsen.

DFPO og DPPO mener, at Kommissionens fokus på oplægningsstøtte, der giver den enkelte fisker mulighed for at indstille fiskeriet i en periode, er et skridt i den rigtige retning. DFPO og DPPO hæfter sig ved og glæder sig over, at det er besluttet at hæve medfinansieringssatsen fra 50 % til 75 % sådan, at det bliver billigere for medlemsstaterne at anvende ordningen. I den forbindelse lægger DFPO og DPPO vægt på, at en dansk støtteordning bliver så administrativt let som muligt sådan, at der hurtigt

kan ydes støtte til trængte fiskere. Det er DFPO's og DPPO's ønske, at udformningen af en konkret oplægningsordning sker i tæt dialog med erhvervet.

DFPO og DPPO er ligeledes positive over for de mere fleksible rammer for allokering af ressourcerne på det nationale EHFF-program. I den forbindelse er det et klart ønske fra DFPO og DPPO, at en eventuel revision af det danske EHFF-program i højere grad målrettes fiskerierhvervet henset til den alvorlige markedssituation, der følger af COVID-19. Eksempelvis mener DFPO og DPPO, at de ubrugte midler, der kan findes på en ordning som eksempelvis vandløbsrestaurering bør kanaliseres over til erhvervet for at sikre, at COVID-19-krisen får mindst mulig betydning for fiskerierhvervet og dermed for beskæftigelsen i Danmark.

Hvad angår muligheden for oplagring af fisk, vurderer DFPO og DPPO, at denne støttemulighed reelt har begrænsede anvendelsesmuligheder. Det skyldes særligt, at der kan opstå en u hensigtsmæssig markedssituation - når de opbevarede fisk på et tidspunkt skal på markedet, vil udbuddet af fiskeriprodukter forventeligt øges betragteligt i den periode. Et øget udbud vil ifølge organisationerne alt andet lige presse markedsprisen, og medføre en lavere indtægt for den enkelte fisker. Man kan derfor risikere at skubbe problemet med fiskeriets indtjening foran sig. Den fulde effekt af COVID-19 krisen på det globale marked for fisk er fortsat ukendt. DFPO og DPPO finder det derfor vigtigt at fastholde muligheden for oplagring som et værktøj til beskyttelse af sektoren. Under den forudsætning, at en sådan ordning anvendes inden for helt afgrænsede produkttyper, med stor omtanke og med en grundig forudgående dialog med erhvervet.

I forhold til fiskeriets indtjening, mener DFPO og DPPO, at det er formålstjenstligt at se nærmere på at udvide den nuværende mulighed i Grundforordningen for 10% år-til-år fleksibilitet for alle kvoter således, at der for 2020 kan overføres op til 25% af den samlede årsmængde og på samme måde at mulighederne for at låne af kvoterne for 2021 udvides. DFPO og DPPO bemærker, at denne ordning i modsætning til oplagring er omkostningsfri og ikke indgribende i markedsdynamikkerne. Tværtimod sikrer den forbrugeren et bedre produkt og fiskeren en bedre pris for den fangede fisk.

Endelig opfordrer DFPO og DPPO regeringen til hurtigst muligt at foretage de ændringer af det danske EHFF-program, der skal til for at sikre, at EHFF-midlerne i højere grad anvendes til at hjælpe fiskerierhvervet igennem COVID-19-krisen.

Danish Seafood Association (DSA) anfører, at ændringerne ud over de foreslåede tiltag burde tilsigte at sikre et mindste indkomstniveau og dermed overlevelsen for de dele af dansk fiskeindustri, der er blevet hårdest ramt. Fiskeindustrien skal stå rustet til at varetage opkøb, tilvirkning og salg af fiskevarer fra auktioner, fiskere og opdrætsanlæg, når aktiviteten på markederne igen tager til. Fiskere og opdræts erhverv vil være afhængige af en fortsat stærk opkøbende fiskeindustri. Værdikæden er mange steder langs de danske kyster tæt integreret og især små og mellemstore fersk fisk virksomheder er blevet hårdt ramt. Den danske fiskeindustri har traditionelt haft et stort marked for dagfanget fersk fisk i Sydeuropa, der oplevede et meget brat fald i salget kort efter Corona-udbruddet. Markederne genopbygger ikke bare sig selv og vil kræve en ekstraordinær indsats at få reetableret.

Marine Ingredients Denmark (MID) bemærker, at organisationen støtter DSA's bemærkninger.

Dansk Akvakultur er enig i Kommissionens vurdering af de negative konsekvenser, som COVID-19 udbruddet har på EU's akvakultursektor. Endvidere er man også enig i, at den ekstraordinære situation gør det bydende nødvendigt at mobilisere alle tilgængelige ressourcer nationalt og på EU-niveau. Vigtigheden af, at de nye initiativer indføres hurtigt og med 'smidige' administrative rammer, understre-

ges. I forhold til de konkret foreslåede tiltag anfører foreningen i relation til støtte til akvakulturopdrættere for midlertidig suspension eller reduktion af produktion, at forslaget er relevant for de opdrættere, der kan og vælger at tilpasse produktion som følge af COVID-19 udbruddet, men forslaget tager ikke højde for, at de fleste opdrættere arbejder med tidsmæssigt lange biologiske værdikæder, hvor produktionen ikke bare midlertidigt kan sættes i bero eller reduceres. Forslaget tager heller ikke højde for tabet på de fisk og skaldyr, der allerede er produceret, og som nu enten må sælges med tab eller eventuelt oplagres, hvor det er et muligt. Dette udgør ifølge foreningen den største økonomiske risiko på kort sigt, og foreningen indstiller derfor, at forslaget ændres, så det også dækker indtægtstab på fisk og skaldyr, der allerede er produceret, og som nu må sælges med tab som følge af COVID-19. Med hensyn til muligheden for støtte til producentorganisationer til oplagring af akvakulturprodukter vurderer Dansk Akvakultur, at flere af organisationens medlemmer kan blive tvunget til at oplagre de produkter, der allerede er produceret. Det kan være fisk, der må fryses ind, eller muslinger, der må koges. Derfor er forslaget relevant. Foreningen opfordrer til, at forslaget ændres, så støtten også kan gives til brancheforeninger, der repræsenterer akvakulturopdrættere, og som er repræsentative. Det begrundes med, at Dansk Akvakultur ikke er en producentorganisation, og det samme gør sig gældende for en række af foreningens EU-søsterorganisationer. Subsidiært indstiller foreningen, at der indføres en midlertidig og smidig ordning, hvorefter sådanne brancheorganisationer umiddelbart kan godkendes som producentorganisationer med tilbagevirkende kraft. Foreningen er fortsat i gang med at undersøge, om alle de relevante produkter ("KN-koder") er omfattet.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Mange medlemsstater fandt, at ændringerne til Den Europæiske Hav- og Fiskerifond, der blev vedtaget som del af en større pakke den 30. marts 2020 (forordning 2020/460), var for begrænsede. Det forventes derfor, at medlemsstaterne generelt er positive over for udvidede muligheder for støtteforanstaltninger i lyset af COVID-19 krisen. Det forventes dog samtidig, at der vil være visse medlemsstater, der ikke finder, at forslaget er tilstrækkeligt vidtgående og ikke giver mulighed for afhjælpning af eventuelle akutte problemer med likviditet i erhvervet.

I lyset af hensynet til at medlemslandene hurtigst muligt skal kunne planlægge og udmønte midlerne, er det imidlertid umiddelbart forventningen, at størstedelen af medlemslandene vil afstå fra egentlige ændringsforslag for at muliggøre en hurtig vedtagelse af forslaget.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen forholder sig generelt positivt over for forslaget, der giver øgede muligheder for at kunne omprioritere eksisterende midler til at adressere økonomiske konsekvenser for fiskeri og akvakultursektoren som følge af COVID-19. Regeringen støtter, at der er tale om midlertidige foranstaltninger til anvendelse inden udgangen af 2020.

Regeringen er positiv over for ændringer, der tilfører yderligere fleksibilitet inden for de eksisterende finansielle rammer og med fastholdelse af eksisterende, grundlæggende principper for national medfinansiering samt muligheder for støtte, der målrettet har til formål at afbøde de økonomiske konsekvenser af COVID-19.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Det foregående forslag til ændring af samhørighedspolitikken samt den Europæiske Hav- og Fiskerifond blev forelagt skriftlig for Folketingets Europaudvalg den 19. marts 2020, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 19. marts 2020.